Finansutskottets betänkande

1982/83:15

om decentralisering av beslut om arvsfondsbidrag till organisationer (motion 1981/82:1651)

Motionen

I motion 1981/82:1651 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att regeringen bör vidta åtgärder i syfte att skapa ett smidigare förfaringssätt när det gäller beviljande av bidrag ur allmänna arvsfonden.

I motionen föreslås att beslutanderätten i viss utsträckning delegeras till länsstyrelserna.

Utskottet har inhämtat *yttranden* över motionen från kammarkollegiet och länsstyrelsen i Stockholms län. Yttrandena återfinns i *bilaga* till betänkandet.

Utskottet

Enligt lagen om allmänna arvsfonden skall egendom, som tillfaller fonden genom arv, gåva eller testamente, förvaltas av kammarkollegiet som en särskild fond för främjande av vård och fostran av barn och ungdom samt omsorg om handikappade. En tiondedel av de medel som inflyter under ett räkenskapsår skall läggas till fonden. Återstoden skall tillsammans med årets avkastning från fonden nästföljande räkenskapsår vara tillgängligt för lyftning. Understöd ur fonden utdelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen har sålunda möjlighet att inom gällande lagstiftning delegera beslutanderätten.

Fondens tillgångar budgetåret 1981/82 uppgick till ca 170 milj. kr. Därvid utgjorde det för utdelning disponibla beloppet ca 67 milj. kr.

Som framhålls i motionen skulle det kunna ses som en fördel om länsstyrelserna, med den kännedom de har om dessa bidragsärenden, kunde besluta i dessa frågor. Utskottet ser emellertid vissa svårigheter med en sådan ordning. De medel som årligen inflyter till fonden är mycket ojämnt fördelade regionalt sett. Det är därför mycket svårt att finna godtagbara kriterier för hur medlen skall fördelas mellan länsstyrelserna. Dessutom skulle en decentralisering av beslut om bidrag från arvsfonden minska möjligheterna att prioritera viktiga områden som inte har en regional anknytning. Som exempel på sådana projekt kan nämnas det stöd som

fonden har lämnat till försöksverksamheten rörande olika sommaraktiviteter för barn under åren 1973–1980.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1981/82:1651.

Stockholm den 18 november 1982

På finansutskottets vägnar
MATS HELLSTRÖM

Närvarande: Mats Hellström (s), Lars Tobisson (m), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Lennart Blom (m), Per-Axel Nilsson (s), Roland Sundgren (s), Rolf Rämgård (c), Christer Nilsson (s), Torsten Karlsson (s), Filip Fridolfsson (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Britta Hammarbacken (c), Margit Gennser (m) och Björn Molin (fp).

Bilaga

Kammarkollegiet (1982-06-24)

Kammarkollegiet får till besvarande av rubricerade remiss anföra följande.

Motionen rör handläggningen av arvsfondsärenden hos kollegiet endast såvitt gäller utbetalning av arvsfondsbidrag. Utbetalningar verkställs av kollegiets fondbyrå.

Understöd ur fonden delas ut av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Denna möjlighet för regeringen att delegera beslutanderätten infördes genom lagen (1969:225) om ändring i lagen (1928:281) om allmänna arvsfonden. Regeringen har emellertid inte utnyttjat sin möjlighet att delegera beslutanderätten. Av förarbetena till lagen framgår att man närmast tänkt sig att delegation skulle kunna ske till en central myndighet t. ex. socialstyrelsen.

Enligt kollegiets mening skulle motionärens förslag att i viss utsträckning delegera beslutanderätten till länsstyrelserna medföra ökad administration och därmed större förvaltningskostnader. Vidare är det svårt att se hur en sådan delegation skulle kunna utformas på ett rättvist sätt vad gäller den medelsram varje länsstyrelse skulle ha att hålla sig inom.

Kollegiet anser vidare att det finns risk för att bidragsgivningen blir oenhetlig om utdelningen av bidragen splittras på ett flertal beslutsmyndigheter.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Reuterswärd i närvaro av kammarrådet Nordling och advokatfiskalen Möller, föredragande.

Edvard Reuterswärd

Agneta Möller

Länsstyrelsen
Stockholms län (1982-05-12)

Socialenheten

Länsstyrelsen som beretts tillfälle att yttra sig över motion 1981/82:1651 får efter hörande av länsläkarorganisationen avge följande yttrande.

Länsstyrelsen i Stockholm – sociala enheten – har hittills haft att ta ställning till nya ansökningar om bidrag ur arvsfonden samt tillsyn av verksamhet till vilken arvsfondsmedel utgått och bedrivs inom länet.

Antalet nya ansökningar som remitteras från socialdepartementet till länsstyrelsen för inhämtande av lokala myndigheters yttrande jämte länsstyrelsens tillstyrkan respektive avstyrkan är få. Detta är förvånande med hänsyn till länets storlek och behovet av insatser bland barn och ungdom. Under senare år har det rört sig om ett tiotal översända ärenden.

När det gäller tillsyn av verksamhet till vilken arvsfondsmedel utgått omfattar den för närvarande sextio ärenden. Arbetet innebär kontakt med föreningar, samfund och kommuner. Där verksamhet ej pågår, anmodas ansvariga att hos departementet begära avskrivning eller beslut om eventuell återbetalning.

Utöver denna typ av ärenden handlägger länsstyrelsen – allmänna enheten – även ärenden som hör samman med försäljning av fastighet som genom dödsbo tillfallit fonden liksom ärenden som rör avstående av fondens rätt till förmån för närstående.

Arvsfondsmedlen fyller en icke oväsentlig betydelse när det gäller att stimulera insatser för barn och ungdom. Länsstyrelsens sociala enhet i Stockholm har genom sin övriga verksamhet stor insyn i den sociala situation som återfinns ute i länets kommuner. Genom socialtjänstlagen betonas värdet av samverkan mellan kommuners socialtjänst och övriga resurser där föreningsaktiviteter är en viktig del. Det vore säkerligen värdefullt om viss beslutandefunktion också kunde finnas på socialenheten när det gäller nya bidrag till angelägna insatser i nära samarbete med kommunala och frivilliga krafter.

Länsstyrelsen i Stockholm tillstyrker således framlagt förslag om decentralisering av beslut om fondmedel till länsstyrelserna.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsrådet Claes Hammarskjöld, beslutande, och länsassessorn Birgitta Corrias, föredragande.

Enligt länsstyrelsens beslut

Birgitta Corrias

GOTAB 73024 Stockholm 1982